

Agentia Internationala pentru Energie Atomica si armele de distrugere in masa

Agentia Internationala pentru Energia Atomica (AIEA) a fost infiintata cu ocazia Conventiei ONU de la New York din 26 octombrie, 1956, in scopul controlului activitatilor nucleare ale tuturor statelor lumii, ca urmare a semnalului de alarma tras de catre presedintele american Eisenhower in lucrarea « Atomi pentru pace » inaintata Adunarii Generale a ONU in anul 1953.

Agentia are obiective cresterea contributiei energiei atomice in domeniul pacii, sanatatii si prosperitatii in intreaga lume. Agentia Internationala pentru Energia Atomica a fost creata pentru a supraveghea transportul nuclear, modul de folosire a acestuia de catre tarile semnatarile ale Tratatului de Neproliferare si pentru a incuraja cercetarea, dezvoltarea si aplicatiile energiei nucleare.

In statutul Agentiei Internationale pentru Energia Atomica se prevede ca repartizarea resurselor de care dispune sa se realizeze altfel incat sa se asigure ca prin utilizarea acestora se va contribui la progresul tuturor regiunilor lumii, dar in special al tarilor in curs de dezvoltare. Ajutorul pe care il acorda Agentia internationala pentru Energia Atomica statelor nu trebuie sa fie subordonat unor conditii politice, economice sau militare, respectandu-se, in acest sens egalitatea suverana a statelor membre.

Odata cu amplificarea utilizarii energiei nucleare, dar si a accidentelor nucleare cum a fost el de la Cernobil, din 1986, atributiile AIEA s-au extins in special dupa aprobarea in anul 1996 de catre Adunarea Generala a ONU, a Tratatului pentru Interzicerea Totala a Experientelor Nucleare. Prin acesta, a fost acceptat faptul ca AIEA poate interveni si solutiona problemele care au ramas in urma cursei pasnice si stocarea materialului nuclear provenit de la arme dezorsate si a surplusului militar de material fisionabil, precum si determinarea riscului provocat de deeurile nucleare aruncate in Oceanul Arctic de pe vasele de razboi si verificarea testelor conventionale, in Asia Centrala si Pacific.

In aceste contexte, AIEA are o misiune foarte dificila, prin prisma a doua argumente. Astfel, pe de o parte Agentia incurajeaza folosirea energiei atomice de catre statele semnatarile, oferindu-le asistenta tehnica necesara si punandu-le la dispozitie experti in domeniu, respectiv baza logistica necesara. Pe de alta parte, AIEA trebuie sa supravegheze modul in care o tara anume foloseste energia atomica, mai bine spus trebuie sa se asigure ca respectiva tara utilizeaza energia atomica in scopuri pasnice (civile) si nu militare.

Pentru acest lucru, regulamentul AIEA prevede faptul ca tarile semnatarile trebuie sa supuna centrele de utilizare a energiei atomice expertilor Agentiei pentru controlul activitatilor.

Agentia desemneaza inspectori pentru a verifica modul in care energia nucleara este utilizata. In urma Inspectiilor, AIEA intocmeste rapoarte exhaustive despre activitatile

nucleare ale unei tari anume. In urma unui preces decisonal indulungat, membrii AiEA decid, pe baza raportului intocmit, daca il vor fi inainta Consiulului de Securitate al Natiunilor Unite, pentru a se vota impunerea de sanctiuni.

Din punct de vedere toetic, modul de luare a deciziilor este unul birocratic, pentru ca este rezultatul actiunii mai multor jucatori, iar decizia este rezultatul unor negocieri complexe. In cadrul nogocierii, trebuie sa se tina cont de interesele organizatiei ca intreg, dar si ale membrilor sai, de regulile scrise si nescrise ale jocului precum si de interactiunile cu mediul extern al organizatiei.

Principalul tratat in materie de proliferare nucleara este Tratatul de Neprolierare din 1968, alaturi de care au fost incheiate si tratate de neprolierare regionale « care reflecta aspiratiile politice ale statelor din zona respectiva cu privire la aceasta problema ». Tratatul regional mai poarte denumirea de « zone libere de rme nucleare » sau « zone denuclearizate ». reprezentand « o institutie relativ noua in dreptul international, cncretizand hotararea unor state de a interzice existenta experimentarea si folosirea armelor nucleare in regiunile respective » urmatoarele tratate sunt in vigoare sau in proces de ratificare :

- Tratatul pentru Interzicerea Armelor Nucleare in America Latina (Tratatul Tiatelolco) care a fost propus pentru semnare in 1967.
- Tratatul Zonei Libere de Arme Nucleare a Pacificului de Sud (Tratatul Ratoronga) care a intart in vogoare in 1986 ;
- Trataul Zonei Libere de Arme Nucleare a Asiei de Sud-Est (Tratatul Bangkok) intart in vogoare in 1997 ;
- Tratatul Zonei Libere de Arme Nucleare a Africii (Tratatul Pelindaba) propus pentru semnare in 1996 .

Controlul armamentelor si dezarmarea

Controlul armamentelor presupune incheierea unor acorduri privind folosirea armelor, tipurile si caracteristicile acestora si unde vor fi uilizate.

Controlul armamentelor reprezinta o masura de prevenire a inarmarii. Natiunile Unite au in vedere controlarea numarului sio calitatii armelor de cae au stat dispune la un moment dat, pentru ca posibilitatea inceperii unui razboi de mare amploare sa fie cat mai mica. Reducerea numarului de arme intra in cadrul conceptului de dezarmare.

Eforturi conjugate AIEA China pentru Jocurile Olimpice

China si AIEA au conclucrat indeaproape, ca parte a unor ample pregatiri vizand asigurarea securitatii Jocurilor Olimpice, incheiate recent la Beijing.

Srijinul AIEA in aceasta directie s-a desfasurat in ultimii doi ani si a vizat integrarea, in planurile referitoare la asigurarea securitatii Jocurilor Olimpice, constituite de politie si comunitatea din China, a nuni plan de raspuns in fata unei posibile amenintari radiologice.

In acest scop, au avut loc workshop-uri si misiuni consultative, pe teme ca detectia radiatilor, protectia fizica si raspunsul in situatii de urgenta din perspectiva nucleara. Aceste eforturi au fost conjugate de cele ale Autoritatii Chineze a Energiei Atomice.

In ultimii ani, AIEA a oferit asistenta tehnica specializata si expertiza in probleme de securitate nucleara tarilor care au gazduit importante evenimente publice internationale. Exemple in acest sens sunt langa Jocurile Olimpice de vara de la Beijing 8-24 August desfasurate in Gracia, Cupa FIFA 2006, din Germania sau Jocurile Panamericane din 2007, gazduite de Brazilia.

